

Dissertatio medica de opio ... / [Georg Seger].

Contributors

Seger, Georg, 1629-1678.

Beckher, Daniel, 1594-1655.

Albertus-Universität zu Königsberg i. Pr.

Publication/Creation

Regiomonti : Typis Johannis Reusneri, [1652]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/ragsbrtr>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

DISSERTATIO MEDICA

De

OPIO,

Quam

Divini Numinis Auspicio,
Consensu Amplissimi Ascle-
piadei Ordinis,

In celeberrimo Prutenorum Lycæo.

SUB PRÆSIDIO

VIRI

Excellentissimi, Experientissimi atq; Præ-Clarissimi

DN. DANIELIS BECKHERI,

Med.D. ejusdemq; Facultatis Senioris gravissimi
ac Professoris Primarii, Serenissimi Elect. Brandenb. &
Cneiphoviæ Regiomontanæ Medici Ordinarii, Lycæi
hujus p.t. Rectoris Magnifici:

Dn. Præceptoris ac Patroni gratiosissimi.

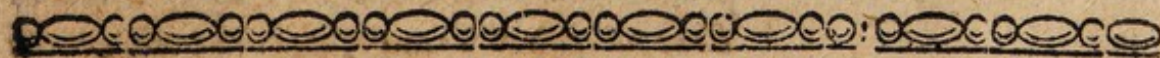
Publicæ ac Placidæ Philiatorum συζητήσει

In Acroaterio Majori d. Jan. 1652.

submittit

GEORGIVS Eger/ Thorun.

Auth. & Resp.

REGIOMONTI,

Typis JOHANNIS REUSNERI,

Magnifico, Spectabili,
Excellentissimis, Experientissimis ac Pra-Clarissimis
VIRIS,

DN. DANIELI BECKHERO, Med. D. &
Prof. Primario, ejusdemq; facultatis Seniori longè
meritissimo, Sereniss. Elect. Brandenb. & Cniphovia
Regiomont. Medico Ordinario p. t. Rectori Magnifico.

DN. CHRISTOPHORO TINCTORIO,
Phil. & Med. D. Sereniss. Elect. Brandenb. Aulae Prutenicae
Archiatro, & artis Medicæ in hac Acad. Prof. P.

DN. JOHANNI LÖSELIO, Phil. & Med. D.
ejusdemq; Prof. P. p. t. Decano Spectabili.

DN. GEORGIO LOTHO, Phil. & Med.
D. Facultatis Medicæ Adjuncto, ejusdemq; Prof. P.
Extraordinario.

DN. JOHANNI GEORGIO STRASBURG,
Med. D. & Prof. P. Extraordinario.

DN. M. ALBERTO LINEMANNO,
Mathematicum Prof. P.

DN. M. VALENTINO THILONI,
Eloquentiæ Prof. P.

Dnnnnnnn. Patronis, Preceptoribus & Promotoribus suis, nullo non obsequii ac submissionis observantia devenerandis, in animi beneficiorum hactenus in se uberrimè collatorum memoris perpetuum monumentum, ac ulterioris promotionis incitamentum, dissertationem hanc Medicam Strena loco, cum voto cunctæ prosperitatis,

humillime offert, dicat

Georgius Seger/ A. & R.

*Q*uam praeſtans ſit medicamentum Laudanum Opiatum, (ſive Opium preparatum) eis, qui egregias ipſius operationes aliquando viderunt, notum eſt; inquit Wilhelm. Fabr. Hildanus in reſponſ. ad Epiſt. Doeringii de Hernia Uterina p. 915. *Es veriffimè. Teſtatur enim id affatim tam experientia quam ſcripta Clariffimorum*

Virorum, quibus Opium eſt inſtar gladii acutiſſimi, quo varij generis morbos atrociffimos ſtrenuè aggrediuntur, proſtigit, imò planè jugulant. Hinc & Platerus affirmare non dubitavit, quod ſi quis Opium ex uſu medico proſcribat, vix quicquam laude & commendatione dignum in praxi ſua praſtiturum eſſe. Zwingerus, cum ejus virtutem & ſalutarem operam expertus eſſet, id Nepenthes nomine condecorare compulſus eſt; teſte Freitag. tract. de Opio c. 6. p. 61. & c. 9. p. 84. Bontii etiam de medic. Indorum p. 9. hac leguntur verba: Certe laudes hujus ſucci è Papavere expreſſi ſi vellem referre, viderer Chymicis velle ſuum honorem praeſumere, Hoc ſaltem dico, ſi nobis hic de Opio ac Opiatis non eſſet proſpectum, fruſtra in calidiſſimis his regionibus medicinam faceremus Dysenteria, Cholera, Febribus ardentibus, ac reliquis bilioſis affectibus orgasmo turgentibus. Quacum ita ſint, nemo ſane mihi vitio vertet, ſi paulò accuratius & quantum tenuitas ingenij mei permiſſura eſt, in ejus naturam inquiſivero. Id quod ſequentibus praſtare conor poſitionibus. Sit Ergò

POSITIO I.

Opium dicitur ὀπῖον ὄπας, quod ſuccum denotat.

Bontius de medicina Indor. p. 10. in animadverſ. ad

Garcia c. 4. putat, Græcos vocabulum Opium à vetustissimo populo (Indos intellige) derivasse, cum ab omni memoria Indi eo usi sint.

II.

Ὠπός vocabulum ab autoribus sumitur nonnunquam Generaliter pro omni omnino Succo lacteo; nonnunquam specialiter Ὠπὸν ἑξ ὀχρῆν vel ab antiquioribus & Hippocrate, tam pro succo Cyrenæico sive sulphij, quàm pro Lacte Fici. vide Johannis Bodæi notas ad l. 6. Theophrasti de historia Plantarum c. 3. p. 591. Vel à Galeno & recentioribus pro Liquore Papaveris tantum.

Papaveris succus recepto à Medicis more privatim Opium appellatur, cum nullus aliorum succorum, quantumvis multi sint, in neutro genere, Opium videlicet, nominetur. Inquit Gal. de compos. Pharmac. secund. locos. L. 9. c. 4. p. 405.

III.

Dicitur Indis Affion & Amphion. Bont. de medic. Ind. pag. 10. animadvers. ad Garcia c. 4. Ut & Amfiam. Scal. exerc. 175. sect. 1. p. 54. Egyptiis Affion. Prosper Alpin. de medic. Egypt. l. 4. c. 1. p. 117. Lusitanis corrupto nomine Amfiam, & Mauritanis, quos Indi secuti sunt, Ofium, deducto à Græcorum Opio nomine. Garcias ab Horto l. 1. arom. & simpl. in India nascent. c. 4. p. 21. Illud verò quod è Cairo adfertur Meseri vocant; Garcias ab horto L. cit. Meseri autem & contractè Misri Egyptus Indis est.

IV.

Definitur, quod sit Liquor nigri Papaveris, ex incisa capitum exteriori membrana exstillans, cum caliditate & siccitate venenatam ac narcoticam qualitatem obtinens.

§. 1. Nota, me in tota hac dissertatione, dum Opium voco, semper veterum illud & Verum intelligere. Quod sanè Liquor est, non succus, non lacryma: Nam, incisà & vulneratà plantà demum profluit, non vero contusione & quassatione ex ea elicitur, ut succus, neq. etiam sua sponte ex ea promanat, ut lacryma. Et licet alii (ut ex Bontii loco in præmio citato patet) imprimis verò Veteres, distinctionem hanc inter ῥοδάγχουον, & λούρηον πικρὸν non observent, tamen, ut recte monet Joh. Bodæus in Notis ad L. 1. Theophr. Eresii de hist. Plant. c. 1. p. m. 965. tria hac distinguenda sunt.

§. 2. Porro, Liquor est Nigri Papaveris omne verum antiquorum Opium, nec unquam ex semine lactucae agrestis fit, ut vult Avicenna, l. 2. Canonis tract. 2. c. 526. p. m. 278.

§. 3. Deniq. ex incisa capitum exteriori membrana exstillat: Papaveris scil. Capita jam formata & deflorescentia, leviter inciduntur, atq. ex vulnere emanans liquor, antequam colligatur, parumper inspissari sinitur. Veterum colligendi modum vide apud Diosc. Turcarum, apud Bellonium l. 3. observ. memorab. c. 15. p. m. 178.

V.

Differt igitur 1. ab illo Opio, quod hodie ad nos deferitur, hoc enim ex albo non verò nigro Papavere parari testantur Garcias ab Horto l. cit. Bellonius l. 3. observ. c. 15. p. m. 179. cum in tota Cambaja &

aliis regionibus, unde ad nos hodie deferitur, nullum nigrum reperiatur Papaver. Garcias ab Horto. l. i. histor. arom. c. 4. p. m. 22.

VI.

Differt 2. à Meconio, quod non proprie sic dictus Liquor est, sed Succus sive Chylus, ex capitibus Papaveris arte expressus.

VII.

Differt deniq; 3. à Turcarum Maslach, quod cum Winklero l. 2. de Opio sect. 2. c. 1. artic. 7. potius compositum quid ex Opio quam Opium purum esse, facile concedo.

Belloaius lib. cit. c. 15. p. m. 179. Weckerus l. i. antidot. Spec. c. 16. p. m. 273. & alij plurimi Opium Turcarum Maslach esse dicunt; Quos tamen egregie refutat Winckl. Loco cit. Nam, si qui Opium quotidie devorant, ad omnia animi officia inhabiles redduntur, quomodo ejus usus militibus conveniet? Porro. Si Maslach, quod Turca secundum Quercet. in ipso certaminis procinctu dosi aucta devorant, nihil aliud quam Opium esset? cum assumptionem Opii sequatur sopor, male certe pugnarent milites somnolenti. Vid. fusius hac de re disserentem Winckl. L. cit. opium tamen semper secum ferre Turcas facile concedo, non verò animositatis comparanda gratia, sed potius ad animi tranquillitatem & jucunda somnia concilianda, cum eo assueti sint, non aliter ac nostro tempore milites Nicotiana.

VIII.

Eligitur grave, densum, gustu amarum & calidum, odoratu soporiferum, fauces incendens, in massam

sam veluti ex granulis diversi coloris coactum, quod, cum frangitur, splendore quodam nitet, quod facile dissolvitur, sed non ceræ instar lentescens, quod ad motum Lucernis non atrâ lucet flammâ, extinctum deniq; odoris vim conservat.

IX.

Reiicitur verò secundum Diosc. L. 4. c. 60. aut juxta alios c. 63. vel c. 65. Illud quod 1. in dilutione Croci colorem reddit, id enim Glaucio fucatum est. 2. Illud, quod exiliter spirat & asperius spectatur, id enim Lactucaceo succo fictum est. 3. Illud quod splendescit & infirmum est, id enim Gummi vitiatum est.

X.

At, notas has Dioscoridis facile fallere luculenter satis demonstravit Winkl. tr. de Opio L. 1. c. 4. p. m. 18. ubi sequentes proponit rationes. 1. Opium Cambajanum etiam croceum in dissolvendo de se effundit colorem, teste Garcia ab Horto L. cit. ubi tamen Glaucium non reperitur.

XI.

2. Inconveniens collectio, negligens repositio, ipsaq; vetustas etiam in causa esse possunt, quo minus fortiter spiret. Asperitas verò etiam genuino contingere potest, ob involutionem quæ fit in foliis.

XII.

3. Cum inter notas non adulterati à Dioscoride
levi-

levitas numeretur, splendor autem levitatis assiduus comes sit, potest etiam genuinum nonnihil splendescere, modo splendor non sit nimius & transparens.

XIII.

Laudatur hodie à plerisq; Thebaicum. Senn. nat. sc. m. p. 525. Winkl. tr. de Opio L. i. c. 4. p. m. 15. Hartm. in. Croll. p. m. 313. cui tamen etiam Cambajanum comparat Hartm. l. c.

Garcias ab Horto L. i. hist. arom. & simpl. in India nascent. c. 4. p. 22. existimat, Opium illud quod è Cairo adfertur, & albicat, ac magni est pretii, id esse, quod nos Thebaicum dicimus.

XIV.

Qualitates Opii quod attinet, reperiuntur in eo partim Manifestæ, partim Occultæ.

XV.

Manifestæ sunt, Siccitas in secundo, & Caliditas in tertio gradu.

§. 1. In Opii manifesta qualitate constituenda tres potissimum reperiuntur Clarissimorum Virorum dissentientes sententia. Alii enim cum veneranda antiquitate ei quartum frigiditatis gradum attribuunt: Alii verò diversas ei adscribunt partes ac qualitates, & frigidum in quarto, calidum verò in tertio gradu statuunt: Alii deniq; eum Neotericis frigiditatem ejus plane negant, & insignem ei Caliditatem largiuntur.

§. 2. Ego posteriorem sententiam tanquam certissimam amplectens, ut veritas ejus eò facilius demonstrari possit, sequentes primum fundamenti loco pono Assertiones:

1. Omnia facile inflammabilia sunt calida, sive calor eorum

rum sit vehemens sive debilis. Dico facile; Progressu enim temporis etiam frigidissima inflammari posse non nego. Hanc assertionem Freitag. quidem tract. de Opio c. 3. p. m. 23. impugnare conatur, dum ex Scal. Exerc. 104. s. 8. exemplo Camphora, quam frigidam cum eo dicit, probat, non omne id, quod facile ignem recipit vel admittit, protinus calidum esse. Verum, cum de Camphora frigiditate jure dubitem, facile etiā cadit hac objectio. Ego contra pro veritate mea assertionis sic argumentor:

Quicquid multas sulphureas in se continet partes, calidum est. Omne facile inflammabile multas sulphureas in se continet partes. E. Major per se clara, ut & minor, sulphur enim frigidum esse & difficile inflammari quis unquam dixerit? Deinde; Affero quidem, omne facile inflammabile esse calidum, sed non contra, omne calidum esse facile inflammabile. Quis n. dixerit (verba sunt Scal. L. cit. p. m. 372.) calidissima quæq; facillime ardere? Deniq; Concludo quidem, omne facile inflammabile esse calidum, sed non contra, omne non facile inflammabile esse frigidū. Latius enim patet caliditas quam inflammatio, ut loquitur Winkl. tract. de Opio L. 2. s. 2. c. 1. art. 1.

2. Omnia Graveolentia sunt calida. Consentit Gal. dum L. 4. de simpl. med. fac. c. 23. p. m. 62. inquit; Quæ odorata sunt, tenuia utiq; sunt quadantenus & calida. Et sane verissimè: In iis enim plurimum sulphuris haret, quo sublato omnis omnino tollitur odor. Nam, ♀ primum est odorabile, & reliqua omnia talia sunt propter ♀. Senn. de cons. & diss. c. 11. p. m. 183.

3. Omnia Amara sunt calida. Id quod cum universa fere medicorum & philosophorum turba, Gal. etiam expresse L. 4. de simpl. med. fac. c. 7. p. m. 53. docet. Et quidem optime; Rationes namq; quas contra obicit Averroës L. 5. coll. c. 27. & ex eo Valleriola L. 1. enarrat. c. 4. nihil evincunt. Male

enim non omne amarū calidum esse probare conantur exemplo Cineris, Opij & Cicutæ, cū neq̃ ea frigida esse credendū sit: Cichorii porro & Intybinam neq̃ hac, licet refrigerēt frigida esse volo, refrigerāt n. non per se, sed per accidens, amaritudine nimirū aperiendo, & bilem ex epate abstergendo: Fructuum deniq̃ quorundam, qui, dum immaturi adhuc, amari sunt, maturati verò, ubi scil. calor natus augetur, dulcescunt. Sed, neque omnes fructus immaturi amari maturati dulcescunt, neq̃ dum immaturi amari sunt, ex se & sua natura amari dicendi, cum amarorem illum ab inherentibus adhuc partibus excrementitiis ijs largitum credem, qui, his concoctione absumtis, simul evanescit. Franc. Vallesii de hac assertione sententiam vide L. 9. Controvers. c. 5. p. m. 373.

4. Omnia inflammationem & erosionem excitantia sunt calida. *Vis enim inflammans & corrodens à sale amaro provenit, quem meritò calidum pronuncio.*

5. Omnia sitim causantia sunt calida. Gal. L. I. de simpl. med. fac. c. 30. p. m. 14. *sitim duplici ratione provenire docet, partim humoris inopiā, partim caloris copiā. Has duas causas Cl. Senn. Instit. p. m. 352 in unam contrahit, omnesq̃ sitis causas ad siccitatem sive humoris inopiam reducit. Et meritò, cum sola siccitas in ore ventriculi ad sitis generationem sufficiat, quæ tamen non aliunde oritur, quam ab exsiccantibus, & humiditatem ventriculi nativam absummentibus, consentiente Gal. L. I. de symptom. causis c. 7. Quæ calida esse, quis unquam negabit?*

6. Omnia venerem stimulantia sunt calida. *Frigidis namq̃ calorem nativum partium spermaticarum obtundi, spiritusq̃ torpidiores reddi, imò ipsam deniq̃ sterilitatem induci, planum est.*

7. Omnia Pruritum excitantia sunt calida. *Mordacia namq̃ sunt, salsa & acria.* Omnia

8. Omnia citò perspirabilia sunt calida. *Addo citò, cum & frigida aliquando perspirare non negem.*

9. Omnia sudorem moventia sunt vel calida vel occulta qualitate agentia. *Consentit Cl. Senn. Instit. p. m. 964. Sudorem provocantia, inquit, calida sunt ac tenuis substantia. Calor enim, cum tenui substantia conjunctus, in penitiores corporis partes penetrat, & humores incidit, attenuat, rarefacit, in halitum convertit, & quicquid obvium est, secum defert, & in summa corporis impellit; Aut, si quæ inter ea sunt frigida, vel etiam adstringentia, occulta qualitate, qua venenis resistunt, malignos humores ad ambitum corporis pellunt. Hæc ille.*

10. Omnia emollientia sunt calida. *Cum, ut habet Gal. L. 5. de simpl. med. facult. c. 5. p. m. 65. variè quidq; durius efficiatur, nempe, aut siccescens, aut concrescens, aut nimia repletionem, adeò, ut vehementer distendatur, aut conjugatione quapiam: Hic tantum de ijs, quæ quia concreta & congelata, sunt, dura nominantur, quorum emollientia Græcis Μαλακτικά dicuntur, loquor. Hæc calida sunt, & medium quodammodo ordinem inter humectantia & siccantia sortiuntur, ut loquitur Gal. de compos. medic. per genera L. 3. c. 1. p. m. 529. Idem docet L. 6. de simpl. med. fac. c. 8. p. m. 67. & c. 9. p. m. 69. Sicut econtra Σκληρωτικά sive Indurantia frigida & humida, ut idem vult L. 5. de simpl. med. fac. cap. 10. p. m. 69.*

§. 3. His præsuppositis sic argumentor: Quicquid (1.) facile inflammatur, (2.) odorem habet gravem, (3.) Amarum est, (4.) Labia inflamat ac erodit, (5.) Sitim causat, (6.) Venerem stimulat, (7.) Pruritus excitat, (8.) Citò perspirat, (9.) Sudorem movet, & (10.) Dura emollit; Calidum est:

Opium verum facile inflammatur &c. E. Major ex supra

dictis elucescit. Minor itidem probatione non indiget, nam omnia hac Opij effecta satis sunt manifesta. Unicum tantum addo; Liceret Garcias ab Horto L. I. arom. & simpl. in India nasc. c. 4. p. m. 22. exemplis nonnullorum Lusitanorum probare conetur, Opium Venerem non stimulare, sed potius sterilitatem inducere, cum illi, ut Garcias vult, esu Opij steriles & impotentes effecti sint, ego tamen non ab Opio sed potius Veneris nimio usu id contigisse credo. Ab opio quoque externe applicato tandem calorem nativum omnium partium, & hinc etiam spermaticarum, extinguere concedo, non autem propter frigus, sed propter vim specificam. Et hac hac vice de Opio caliditate dicta sunt.

§. 4. Aggredior jam sententias contrarias, quarum prima, ut supra dictum, solam Opio frigiditatem defendit. Media ejus, brevitati studens, sequenti includo Syllogismo:

Si Opium (1) in moribundis frigidum anhelitum excitat, (2) Sanguinem circa cor & in cerebri ventriculis instar glaciei coagulat, (3) Stupefacit & Soporem inducit, (4) Calidis tantum corrigitur, Et (5) dum assumendum est calidissime propinatur, certe frigidum erit non calidum:

Sed verum prius, E. & posterius.

Priores duae rationes probantur testimoniis. Et quidem prima testimonio Nicandri & Aetij, qui anhelitus ex opio assumpto moribundorum frigidos fuisse scribunt. Secunda, Curai L. de sens. & sensibil. qui sanguinem in nonnullis Opio extinctis, non solum circa Cor congelatum, sed & in cerebri ventriculis instar glaciei congelatum observavit. Posteriores vero tres, tanquam per se clarae, nulla probatione indigent.

§. 5. Ego, ut falsitas hujus sententiae pateat, simili ordine nullitatem harum rationum ostendam. Et quidem 1. Anhelitus ille frigidus non ab Opio oritur, sed potius signum est extincti
inna-

innati calidi, commune omnibus moribundis. 2. Sanguinem circa cor & in ventriculis Cerebri congelatum inventum esse vix credo, cum impossibile sit, etiam in frigidissimo corpore humano adhuc vivo tantum regnare frigus, ut glaciem generet. Sanguinem autem quendam crassum vel concretum fuisse si quis dixerit, cum eo non disputabo, modo crassitiem & concretionem ejus non frigiditati sed potius narcosi adscribat. 3. Stuporem, Soporem, & 4. Correctionem per calida, frigiditatem oppij non adstruere, paulo post patebit. 5. deniq, calidissime propinatur Opium, non ut frigiditas ejus retundatur, sed quod sopitam facultatem caloremq, nativum excitet; ut loquitur Barthol. Exerc. Philosoph. Medic. 7. probl. 2.

§. 6. Sequitur jam sententia eorum, qui tot effectis caliditatem contestantibus victi, ne tamen ab antiquis plane recedere videantur, quarto gradui frigiditatis tertium quoq, gradum caliditatis addiderunt, atq, ita diversas in Opio partes constituerunt. Primus eorum videtur esse Capivaccius, quem pleriq, alij secuti sunt, inter quos imprimis hic nominandus venit Freitagius, qui in tractatu suo de Opio sententiam Neotericorum mirum quantum exagitat. Hic igitur, ne & ipse novitatis alicujus argueretur, quod caliditatem frigiditati, quam solam antiqui crediderunt, adjunxerit, eosdem quoq, idem docuisse scribit. Causam verò ob quam nulla in eorum scriptis reperiatur mentio c. 3. p. m. 22. tradit, dum inquit: Quia majus à frigore & torpore periculum, veteres qualitis, quam summopere prodesse queat, dum rite & recte adhibeatur, videlicet frigiditatis, duntaxat mentionem fecerunt. Verum, quia hac nullis rationibus probat, ei subscribere jam non possumus, sed potius credimus, Veteres ideò tantum frigiditatis mentionem fecisse, quia Opium tantum frigidum esse voluerunt.

§. 7. Jam ad sententiam ipsam. Dicunt hi diversarum

partium propugnatores, Opium tantum in parte externa & superficiali amaritudinem habere, ratione cujus calefaciat, licet alias sit frigidissimum. His addit Freit. tr. de Op. c. 3. p. m. 21. quod in corpus demersum facilius in actum deducatur juxta partes calidiores & tenuiores & spirituosas, unde initio spirituum animalium agitationes & dementia, & audacia, & impetus &c. ipsa verò frigidior ejusdem substantiâ ad operationem veniente, quod serius, propter crassitiem in qua haret, & frigus aliquandiu naturæ reluctans, contingit, subsequuntur algor totius &c. Tandem p. m. 22. & 23. subjungit: Diversas verò in Opio partes, & in ijs calidiores primam suam exercere operationem, deinde frigidiores, & ab his noxam imprimi graviolem, liquet ex Prospero Alpino & Bellonio, qui tradunt, Egyptios & Turcas vesci opio ad comparandam alacritatem, tamen & functiones eorum deteriores reddi, eosq; ebrios ac torpidos apparere, fieri comatosos, stupidos, inconstantes &c.

§. 8. Verum enim vero, nunquam in Opio istam partium diversitatem monstrare poterunt nec potuerunt, ut loquitur Senn. in paralip. 4. ad. L. 6. pr. p. 168. Opium enim tantum in superficie amarum asserere contrariatur experientia. Imò, non videntur duo hæc (verba sunt Vallesii L. 9. Controv. c. 5. p. m. 374.) simul posse vere dici, amarum saporem esse in calido, & medicamentum aliquod frigidum amarum se gustui exhibere: Diversæ verò actiones proveniunt quidem à qualitatibus diversis, non tamen ijs, de quibus loquitur Freitag. Algor namq; totius, sopor, stupor &c. non à frigiditate, ut quidem ille vult, sed potius occulta provenit vj. Turcæ deniq; ut habet Winckl. tr. de Opio L. 2. s. 2. c. 3. p. m. 164. & Egyptij ab una eademque causa feroces & postmodum calidi redduntur, quia immodico usu Opij calidum nativum Cerebri imminuitur, & vitiosè disponitur.

§. 9. Ego contra Negativam meam firmo sequentibus mediis. 1. quia impossibile est ut in uno eodemq; subjecto summa frigiditas cum insigni caliditate reperiatur: Consentit Valles. L. 1. Controv. Medic. & Philos. c. 4. 2. quia, licet frigiditas, secundum eorum opinionem, superet caliditatem, nulla tamen illius apparent indicia, hujus quam plurima. 3. quia partes hæc diverse separari non possunt, quod tamen in Rhabarbaro & alijs diversitate partium claris fit medicamentis.

Vide plura apud Senn. L. 6. pract. part. 7. c. 1. p. m. 294. Winkl. tr. de Opio L. 2. l. 2. c. 3. p. m. 160. & seqq. Hartm. tr. de opio, & alios.

XVI.

Occultæ Qualitates sunt Narcosis & Venenositas.

§. 1. Circa causam Narcoſeos Opij constituendam duæ imprimis vigent autorum Opiniones. Alij enim vim suam narcoticam à frigore habere contendunt; Alij ab occulta qualitate, cum partibus tamen calidis & sulphureis conjuncta, eam provenire docent.

§. 2. Agmen illorum hoc tempore ducit Freitag. qui in tract. suo de Opio multis probare conatur, Opium stuporem, torporem & soporem manifestè inferre vi, & quidem frigida, non verò calida; media ejus hæc sunt. 1. quia calida somnum producant, non quatenus calida sunt, sed prout vaporum multitudine cerebri porositates replent, viasq; obruunt, & humores in cerebro liquant ac fundunt. c. 2. p. m. 14. 2. quia calidiora tantum pituitosis naturis somnos conciliant, biliosis, calidis, siccisq; potius vigilias & spirituum disturbia. c. 2. p. m. 15. 3. quia certum est, frigus soporem, torporem, immobilitatem, tandemque ipsam caloris extinctionem & mortem inferre. c. 3. p. m. 25. Mirabile etiam esse dicit c. 3. p. m. 24. quod propugnatores so-

lius

lius caliditatis in Opio, dum docuerunt, quo pacto calida vaporosa sint soporifera, nihilominus hos affectus non calori soporifero, seu, ut loquuntur, Sulphuris halitui, in quo narcosis omnem ponunt, sed occulta postea qualitati adscribant, non attendentes, ea, quae summis primarum qualitatuum gradibus & virtutibus armata sunt, etiam in tenui quantitate grandes edere effectus.

§. 3. Verum, respondetur ad omnia tria ejus media concedendo. Nam 1. Calida eatenus tantum, quatenus vaporum multitudine cerebri porositates replent &c. somnum inducunt, modo vapores hi calidi dicantur, non frigidi. 2. Si moderatum calidorum usum intelligat, facile ei largitur; immoderatum verò eorum usum omnibus omnino hominibus, cujuscunq; etiam illi sint temperamenti, somnum, stuporem, imò etiam ipsam mortem inferre, nemo negabit. Id tamen in pituitosis citius, in biliosis verò, calidis, siccisq; tardius fieri, & ego affirmo. 3. Nec ego nego, frigus soporem, torporem imò etiam mortem ipsam inferre, an verò simili modo Opium hac omnia praestet, hoc est de quo merito dubito, adductus sequentibus rationibus. 1. Quia vehementiam frigoris Elementaris tactu sentimus, Opij non item. Et licet Freit. c. 3. p. m. 25. sensus & naturam nostram summas elementorum qualitates activas non tolerare, easq; in glacie, nive & aqua, quae animalia circa terrae superficiem temperatiorē utuntur, non inesse scribat, tamen hoc ipso nihil evincit. Nam (1) posito, sensus & naturam nostram summas elementorum qualitates activas tolerare non posse, eas tamen sentiunt ac percipiunt. (2) posito quoq; non concessio; summas elementorum qualitates activas in glacie, nive & aqua non inesse (cum tamen hac assertio tam experientiae quam Galeno ipso, qui L. 1. de temperam. c. 9. p. m. 28. igni aut aqua ad summum ferventi, tanquam calidissimo, glaciem

ciem & nivem tanquam frigidissima, opponit, contrarietur) quomodo igitur in Opio, tot partibus calidis constante, inesse poterit. 2. Quia frigus, maximo precedente dolore, stuporem inducit, minime Opium. 3. Quia frigoris externi vis calefaciendo & torrefaciendo aut imminuitur aut planè aboletur, minime Opij. Neq; est quod miretur Freitag. Propugnatores solius caliditatis in Opio, licet probent omnia soporifera esse calida, nihilominus tamen facultatem narcoticam, non calori adscribere soporifero. Non enim idèò medicamenta hypnotica calida esse probant, ut vim hanc à calore pendere demonstrent, sed potius ut constet, vim illam non dependere à frigore.

Ex his igitur quæ dicta sunt satis superq; patet, male sentire eos, qui vim narcoticam Opij à frigiditate causari docent.

§. 4. Ego econtra secundam tanquam veriore sententiam sequentibus probō mediis; 1. Quia vis narcotica curatur peculiaribus Alexipharmacis. 2. Quia pauca ejus grana maximum torporem, stuporem, imò etiam ipsam mortem inferre possunt. 3. Quia si à frigore aut calore oreretur hæc vis, omnia in simili gradu frigida aut calida essent narcotica, quod tamen absurdum. Provenit igitur vis narcotica ab occulto quodam principio, inharrente substantiæ sulphureæ. Id quod probat partim maxima ejus tostio, qua cum Sulphure simul omnem vim soporiferam exhalare constat, partim Spiritus, arte chymica ex eoeductus, in quo vis illa hæret.

Et hæc sunt quæ de vi Opij narcotica & stupefaciente brevibus dicere placuit, plura qui vult, adeat Senn. L. 6. pract. part. 7. c. 1. p. m. 292. & seqq. Freitag. tract. de Opio c. 3. Winkl. de Opio L. 2. f. 2. c. 2. artic. 4. Eraſt. disp. de Stupore.

§. 5. Restat jam ut etiam paucis de Venenositate Opij agam. Hanc Freitag. L. Cit. c. 4. p. m. 27. & seqq. & alij prorsus ei denegant, alij, & quidem rectius, tribuunt. Illi senten-

riam suam firmant sequentibus medijs. 1. quia tantum juxta
 qualitates apertas nocet. 2. quia tum demum noxium est, cum
 indecenti quantitate assumitur, wenn man das Maul zu sehr
 darüber henger / ut loquitur Tadic. de Theriaca p. m. 52.
 3. quia non continuo, ubi sumtum fuerit, corpus nostrum immu-
 tat, sed tum demum, cum actionis & mutationis principium à
 nobis consequitur, hoc est, à calore nostro, ut actu refrigeret, ex-
 citetur, & in actum deducatur. 4. quia incolae agri Tridenti-
 ni, ut Matthiol. scribit, affatim placentis ex semine papaveris
 nigri vefcuntur: Quinetiam Austrios & Stiria indigenas ole-
 um ex semine papaveris nigri expressum in cibis continuo assu-
 mere constat. 5. quia Prosper Alpinus L. 4. de medic. Egypt.
 apud Egyptios, & Bellon. L. 3. memorab. observ. c. 14. apud Tur-
 cas Opij manducandi consuetudinem jam dudum invaluisse re-
 ferunt, Renodeus item & Veckerus Antidot. Spec. L. 1. sect. 16.
 ut & Hollerius scriptum reliquit, Guilielmum Rondoletium re-
 tulisse, quod viderit Hispanum in magno aestu innoxie semunciam
 Opij devorare. Deniq; 6 quia corrigitur ita, ut absq; metu ex-
 hiberi possit. Ex his omnibus Freit. p. m. 32. concludit, Opium
 ex se suaq; natura ad venena proprie referri non posse. Ad ul-
 timam tamen Venenorum, quae improprie sic nominantur, clas-
 sem opium pertinere, dicit p. m. 27. nec magis quam crocus alia-
 que immodica dosi sumta interimere. Vocat verò ea improprie
 venena, quae, ut habet c. 2. p. m. 8. apertarum qualitatuum sum-
 mos gradus possident.

§. 6. Verum enim vero, ex hisce ut expediamur, te-
 nendum:

1. Omne illud venenum esse, quod occultam, mali-
 gnam & venenatam, & corpori nostro peculiariter & per se
 noxiam qualitatem obtinet, five conjunctam habeat aliam
 aliquam, ob quam in usum medicum trahi possit, five non
 habe-

habeat. *Huc igitur refer narcotica & purgantia omnia, imprimis fortiora.* Quare, male fecit Freit. dum c. 1. p. m. 4. de natura veneni esse scribit, nunquam eò reduci posse, ut cum natura nostra in gratiam redeat. Et p. m. 5. Venena corpora esse deleteria asserit. Jam verò deleteria secundum Gal. 6. Epid. comment. 6. t. 5. p. m. 386. Et de vict. rat. in morbis acut. comment. 2. t. 12. p. m. 237. ea sunt, quæ nullo unquam tempore neq; agrotis omnibus neq; valentibus operam ferunt. Item p. m. 7. Freit. illa, quæ è venenorum classe in medicamentorum ordinem demigrant, multumq; possunt, si rectè usurpentur, non esse propriè dicta Venena, male dicit.

2. Non esse de veneni essentia ut hominem mox jugulet, sed solūmodo sufficere, si, ut loquitur Cardanus L. 1. de venen. c. 1. aptum sit, vehementer nobis nocere occulta agendi ratione. Pater id ex Venenis, stoliditatem tantum, insaniam ac fatuitatem causantibus.

3. Non omne venenum esse cordi inimicum. Neq; enim ulla causa est, inquit Cl. Senn. L. 6. pract. part. 5. c. 1. p. m. 223. quod alia, quæ, licet hominem non statim interficiant, corporis tamen alicui parti occulta qualitate nocent, inter venena referenda non sint. Quare, male fecit Freit. dum c. 1. p. m. 5. omne venenum cordi insidiari docet.

4. Quædam Venena nonnullos aliquo modo nutrire posse, licet tandem comedentibus exitium afferant. Notanter dico (1) quædam, nonnulla enim, ut Arsenicum, Auripigmentum &c. plane non nutrire hominem, utpote cum nullas partes alimentosas admixtas habeant, ipse credo. (2) Nonnullos. Omnes enim indifferenter iisdem nutriri posse non facile dixerim, sed tantum eos, quibus quædam innata sunt occulta proprietates, appetitum hunc excitantes. (3.) Aliquo modo. Nam neque solis venenis, neq; etiam semper hominem ad satietatem nutriri posse affirmo. Male igitur fecit Freit.

dum c. 4. p. m. 33. & seqq. multis probare contendit, humanam naturam nunquam sic advescere posse Veneno, ut in alimentum demum cedat. Nam dum aicit. 1. Illa venena, quibus ex continuo usu natura advescere debet, potius debilitare eam, mecum sentit. 2. Vt qualitatibus apertis & nobis congeneribus sed extra moderationem natura sese adaptare nequit, quomodo ijs demum asvescet, qua planè sunt contraria. Ideo nego; diurnam enim, (ut inquit Winkl. de opio L. 2. lect. 1. coroll. 1. p. m. 67.) assumptione tandem aliquò modo cum corpore in gratiam quasi redire quadam possunt adversa. 3. plane commensuratum esse, temperamentum hominis & calorem nostrum vivificum & humidum radicale posse in talem constitutionem verti, quæ ipsius revera sit & certissima internecio, id ei libenter largior. 4. Neq; venenum ipsas bestias venenatas alere, sed ab his in certis partibus detineri & colligi, & easdem ab ipsomet suo veneno interfici, id nego. Nam (1.) nonnulla animalia venenatissimis plantis & animalibus vesci planum est: Unicum tantum jam oppono Serpentem, quem basonibus vesci, quis inficias ibit? Et (2) non sequitur: Animalia venenata ipsomet suo veneno interficiuntur, E. nullo omnino veneno nutriuntur. Licet enim proprio interficiantur, alieno tamen nutriri testatur modo propositum exemplum.

5. Nulla dari venena totius corporis calido innato simul & æqualiter inimica, sed tantum certarum, quarundam partium. Illorum enim alterantium, quæ manifestis qualitatibus agunt, proprium est, ut non peculiariter hoc vel illud membrum, sed totum omnino corpus alterent. Et, licet intemperies aliqua uni parti quam alij magis nocere queat, tamen, ut habet Cl. Senn. L 6. pr. part. 5. c. 2. p. m. 227. id non facit quatenus venenum.

6. Nulla dari Venena manifesti tantum qualitatibus agen-

agentia. Quia 1. eis non competit natura Venenorum, quæ consistit in eo, ut occulto modo & per se corpus nostrum laedat, hominemq; in vita periculum coniiciendi vim habeat. Et, ut vel cordi vel alicui alij parti sit infestum. 2. Si darentur venena manifestè operantia, omnia in simili gradu constituta essent Venena, quod falsum.

§. 7. Et hæc sunt, quæ præmittere placuit. Aggredior jam argumenta contra Venenositatem Opii §. 5. prolata. Et respondetur ad priora tria negando. Nam 1. Opium non tam juxta qualitates apertas quam occultas nocet. 2. In satis parva quantitate, etiam præparatum, maximum damnum inferre, testantur historia quamplurimæ. Memini Pharmacopœum quendam in scio medico duobus egrotantibus ad somnum conciliandum exhibuisse gr. iij. Laudani, ita ut quisq; gr. iij. tantum assumserit, quo ipso præstitit, ut jam aeterno fruantur somno. Si verò id Laudanum præstat, in cujus grano uno vix tertia pars Opii jam aliquomodo præparati reperitur, ut ex resolutione compositionis ejusdem cuiq; videre licet, quid faciet Opium ipsum adhuc crudum? 3. Opium non consequitur à nobis actionis & mutationis principium, sed illud jam ante habet, quod tamen latet, & adeò cito vim suam exercere non potest, ob admixtas partes heterogeneas, operationem ejus impediētes, quibus à calore nostro separatis, libere sese postea exercit. Ad quartum argumentum respondetur distinguendo inter semen ac oleum papaveris, & inter Opium. Est enim, ut loquitur Tiddæus de Theriaca pag. mihi 53. diversitas partium in una & eadem planta, aliis partibus hoc aliud à natura datum, & in eadem etiam parte, propter partium in ea ad sensum non discretarum diversitatem, aliud tota substantia aliud succus separatus operatur. Hinc fit quod alii tres in papavere constituant partes, Oleosas, Terrestriores & Aquosiores. Adde, quod Opium non fiat ex semine maturo aut albo

C 3

quale

quale ad emulsiones, placentas & olea conficienda adhibere.
 Ad s. Resp. Turcarum Opium non esse verum Opium, sed vel Me-
 conium, vel Opium ex papavere albo confectum, aut, si ex ni-
 gro, impurum tamen. Imò, posito non verò concessio, esse omni-
 nò verum Opium, non tamen mox sequitur: Turca innoxie O-
 pio vescuntur. E. Opium non est venenatum. Venenis enim
 asvescieri, imò nutriri posse §. 6. assert. 4. ostensum. Et Turcas
 non sine insigni alteratione uti opio ex ipso Freit. constat, dum
 L. cit. c. 3. p. m. 23. scribit, eorum, qui vescuntur Opio, functio-
 nes deteriores reddi, eosq; ebrios ac torpidos apparere, fieri coma-
 tosos ac stupidos, inconstantes &c. Et c. 4. p. m. 36. inquit:
 Qui opium edere soliti sunt, torpidi, amentes desidesq; fiunt, nec
 tamè ita insvescunt, ut gravioribus innoxie sumendis naturã ada-
 ptarint, quin imò, sic comparati sunt, ut vehementioris usurpati-
 one planè & celeriter deficiant, ut potè ab alio jam enervati. Imò,
 sicut non sequitur, Opiophagi innoxie vescuntur serpenti-
 bus, E. serpentes non sunt venenati: Sic neq; hic sequitur:
 Turca innoxie Opio vescuntur, E. non est venenatum. Regi-
 oni enim, Parentibus, tempori, etati, imò & consuetudini, ut
 rectè monet Hipp. Aph. 17. sect. 1. aliquid concedendum est.
 Simili modo neq; exemplum Hispani illius quicquam concludit,
 nam, aut Meconium fuit, aut Opium ex albo papavere paratum,
 aut impurum, aut peculiaris in eo ιδιοσυγκρασία, aut licet verum
 & purum assumeret Opium, non tamen concludi potest: Hi-
 spanus innoxie in magno aestu Opj semunciam devoravit E. O-
 pium non est venenatum: A particulari enim ad universale
 non valet consequentia. Deniq; 6. ejus argumentum simili-
 ter nihil infert, argumentatur: Quacunq; ita corriguntur ut
 absq; metu exhiberi possint, non sunt venena, Opium ita corrigi-
 tur, E. Majorem falsam esse constat ex §. 6. assert. 1. Vni-
 cum tantum hic propono Mercurium, quem venenum esse ne-

mo facile negaverit, ex eo tamen utilissima parari medicamenta, sole meridiano clarius apparet.

§. 8. Ego ex se & sua natura Opium venenum esse probo sequenti argumento:

Quicquid (1) à corpore nostro non mutatur, sed illud potius mutat & corrumpit, (2) natura nostra maximè & peculiariter adversatur, (3) in minima dosi symptomata generat gravissima, & morbis venenatis propria, ut imprimis sunt anxietates cordis graves, singultus, respiratio cordis parva &c. (4) non toti corpori indifferenter, sed imprimis cerebro & cordi inimicum est. (5) Etiam externe quocunq; modo adhibuit jugulat, (6) alexipharmacis & bezoardicis impugnatur, Et (7.) etiam correctum ultra gr. 3. vix tutò sumitur, illud venenum est:

Opium hæc omnia præstat. E.

Utraq; præmissa ex ijs quæ supra dicta sunt satis superq; clara, ita ut jam ulteriori explanatione non indigeat.

Plura videantur ap. Cl. Senn. L. 6. pr. part. 7. c. 1. Freit. tract. de Opio c. 4. Winkl. tr. de opio L. 2. sect. 1. c. 2. art. 2. Hofman. de opio. Dœring. de opio & alios.

XVII.

Præfertur hodie præparatum & correctum, quod & Laudanum vocant, Crudo.

§. 1. Et meritò. Cum enim viderent autores, præter insignem quam habet caliditatem & siccitatem narcotin quoq; & imprimis venenositatem maximas in eo habere vires, atq; ita impedire quò minus semper optatum absq; metu assequi potuerint finem, hinc unicè in id intenti fuerunt, quomodo excessum hunc corrigere, & sine noxa medicamentum hoc nobilissimum exhibere possint. Id quod etiam felicissimè affecuti sunt, unde Laudana Opiata orta, quæ nihil aliud sunt quam Opium, varijs alexipharmacis & alterantibus admistis correctum. Dictum verè

verò est Laudanum, non ut Sagverius in scholiis ad Troch. Alipt. Mosch. Fernel. p. 259. vult, quasi Laudanum, quod scil. non sit laudandum, cum agris perniciem adducat, sed quod Laudatum sit medicamentum, (verba sunt Hartm. in. Croll. p. m. 309.) ob insignes scil. effectus ejus & operationes, quas in gravissimis morbis, & atrocissimis sopiendis doloribus magno cum fructu experimur. Hinc Croll. Basil. Chym. p. m. 314. & Tenzel. exeges. chymiatri. part. 2. p. m. 77. Laudanum laudabile medicamentum vocant, quod plane suo nomini respondet, si Laudanum dicas.

§. 2. Cautio verò hic adhibenda, & licet in omnibus alijs medicamentis Opium crudum adhibendum esse negemus, id tamen in Theriaca compositione precipimus, quicquid contra afferant Quercet. Pharmacop. dogmat. p. 602. Freit. tr. de opio c. 6. p. m. 52. & 53. Barthol. in Exerc. Phil. Medic. 7. probl. 4. qui plane & prorsus incorrecti opij usum reprobant, etiam in Theriaca. Recto namq. consilio, ut loquitur Clarissimus Dominus D. Beckherus de Theriaca p. m. 124. crudum & non preparatum opium Theriaca admiscetur & admiscendum est, ne frustremur in successu & operatione theriaca, quod olim accidit Galeo, dum omitteret Opium, ne etiam frustra à veterum sententia recessisse videamur, ne etiam experientia per tot secula confirmata contradicamus.

XIIX.

Corrigenda verò venit in Opio Caliditas, Venenositas & Narcosis.

XIX.

Caliditas corrigitur Frigidis, ut sunt Succus Citri & Limonum, &c. Venenositas specificis alexipharmacis, inter quæ primas meritò tenet Castoreum, huic succe-

succedunt Spiritus Vini, Aſa ſœtida, Chinenſium Thee, Theriaca, Piper, Mirrha &c. Narcosis tandem nimia mitigatur, non ſolum leni Toſtione, ſed & iis omnibus, quæ vel Spiritus fixos liberant, vel halitus narcoticos obtundunt; Illa omnia ſunt calida, hæc frigida: utraq; principio quodã Specifico Anti-Narcotico imbuta

§. 1. Circa correctionem Opij magna eſt autorum diſſenſio. Nam 1. in ejus manifeſta qualitate corrigenda frigiditatis defenſores calidis, caliditatis contra frigidis eam mitigandam eſſe cenſent. Viriq; exceſſum prætendunt, atq; ſic contraria contrariis tollere volunt. Illi ut demonſtrent veritatem ſue ſententiæ, hos quoq; calidis, ut ſunt Caſtoreum, Spir. Vini, Piper &c. Opium ſuum corrigere demonſtrant. Miror demum (inquit Freit. tr. de opio c. 5. p. m. 46.) omnes narcoticam vim in frigiditate Opii negantes, eamq; ambiguè in calore pingvioris & Sulphureæ ſubſtantia aut occulta quadam qualitate ponentes, ad compositionem Opiatorum magnam calidorum ſyndromen recipere, nihilq; quod occulta qualitati ſpecificè opponatur, vel inveniſſe vel amiſcuſſe. Verum, non eſt quod miretur: Non enim calida ad compositionem Laudanorum recipiunt, quatenus ſunt calida, ſed quatenus vim quandam peculiarem obtinent, quæ venenositatem & nimiam Opij vagantem feliciter impugnant. Unde falſum etiam, eos nihil quod occultæ qualitati ſpecificè opponatur vel inveniſſe vel amiſcuſſe. Porro: Freit. ipſe L. cit. p. m. 44. Acetum & acida calidas vaporofas & craſſas opij portiones corrigere poſſe admittit. Jam verò, ſi frigiditas excederet, non video quid opus ſit frigidis corrigentibus, cum Opij caliditas à frigiditate ſic jam frenata ſit, ut nulla ulteriori correctione indigeat.

§. 2. In venenositate verò corrigenda primum locum dedi Caſtoreo, & merito; hoc enim quam maximè eandem im-

pugnare omnes omninò consentiunt. Hinc & à Gvainerio de venen. c. 9. Bezoar opij, ab Avic. verò L. 2. canon. tract. 2. c. 526. p. m. 278 & L. 4. fen. 6. tract. 1. sum. 3. c. 1. p. m. 918. Theriaca Opij jure salutatur.

§. 3. Addidi spiritum Vini, quem alij, quibus annumeratur Hartm. in Croll. p. m. 309. & 313. plane reijciunt; Alij, & rectius, commendant. Ego brevitatis studiosus concludo verbis Winkl. quæ L. 3. f. 1. c. 2. p. m. 170. & 171. habet, in quibus simul omnia contraria sententia argumenta proponuntur: Remaneat (inquit) gravis odor post extractionem, modo venenositas cum Spir. Vini maxima ex parte postmodum exhalet, vel diuturnâ infusione corrigatur, neq. enim totū & separari potest: Attenuetur etiam per Spir. Vini & potentius operetur, modo cordi & spiritibus non amplius ita sit contrarium; Intendat etiam vim narcoticam, neq. enim eandem extinguere mens est.

§. 4. Adjunxi præterea, tam Asam fetidam, cum & eam Avic. L. 4. fen. 6. tract. 1. sum. 3. c. 1. p. 918. Theriacam Opij nominet. Quàm potionem Chinenſum Thee dictam, quam Bon-tius de medic. Indor. p. m. 97. exsiccantis dicit esse qualitatis, ac somnum prohibere, dum vapores è ventriculo in cerebrum adscendentes absumit. Herbula unde hoc Thee conficitur, teste Eodem L. cit. bellidis sive consolida minoris folia refert, cum parvis in ambitu insisuris, hujus foliorum exsiccatorum manipulum in ferventem lebetem, ad hoc paratum, conjiciunt Indi, ac ad sufficiens tempus ebullire sinunt, quem liquorem, qui sapore subamarus est, calidum sorbent.

§. 5. Porro, ad vim Narcoticam mitigandam rectè commendavi Tostionem, non verò, ut Quercet. vult Pharmac. dogmat restit. p. 658. eo usq. donec omnem ferè odorem amittat, & omninò siccum reddatur instar Aloës; hoc modo enim omne Sulphur aufertur, quo ablato, vis quoq. narcotica aufertur, quæ in Sulphure hærebat: Sed, ut rectè consentiente Senn. Winkl. & a.

& aliis Freit. c. 5. p. m. 47. monet, magna hic adhibenda cautio, ne immodica ad nimiam siccitatem fiat testio, qua vis hypnotica & anodyna omnino exspirat.

§. 6. Restat ut etiam pauca de Plateri correctione addantur, qui Opium solis odoratis corrigit. At, si odorata illa simul sint specificè contraria, ea obtundere concedo, sin minus, ea vim opij infringere posse nego.

Plura de Correctione Opii genuina qui desiderat, adeat Quercet. Pharmac. dogmat. reffit. c. 14. Senn. L. 2. pract. part. 7. c. 1. p. m. 296. & seqq. Barthol. Exerc. Phil. Medic. 7. probl. 2. Freit. tr. de Opio c. 5. Winkl. tr. de Opio L. 2. sect. 2. c. 2. artic. 5. p. m. 156. & L. 3. sect. 1. c. 1. 2. 3. 4. 5. 6. & 7. Dœring. tr. de Opio. Hartm. tr. de Opio & alios.

XX.

Opio correcto Fermentatio accedat necessum est, qua omnia inter se miscentur, & corrigenda à corrigentibus debite vincuntur.

XXI.

Dosis Laudani est à gr. 1, ad gr. 3. pro diversitate scil. subjectorum & morborum.

Senn. quidem c. de vigiliis p. m. 235. & Minsicht. in armament. suo p. m. 71. & seqq. ad gr. 6. usq. ascendunt; Verum, cum hac dosis, si de vero intelligatur Opio, maximo cum periculo sit conjuncta, in minori potius subsistendum puto. Vel, quod tutissimum est, ut monet Clariss. Dn. Præses doses partienda, & post trium quatuorve horarum intervalla usus Laudani repetendus, sic enim quod primâ non expediebatur dosi, altera felicissimè succedit.

XXII.

Usus ejus vel Primarius est vel Secundarius.

XXIII.

Primarius, Dolorem lenire & Somnum conciliare.

Secund-

XXIV.

Secundarius, Naturam confortare, Frigidam intemperiem tollere, Humorū acrimoniam mitigare & incrassare, Eorundemq; motum inhibere &c.

§. 1. Est sane & circa Usū opij ac opiatorum magnum auctorū dissidium. Alij illud tanquam presentaneum venenum planè reijciunt, & ex medicorū agro planè eradice conantur. Verum, recte Croll. Basil. Chym. p. m. 315. Mirum, inquit, atq; iterum mirum, cur à quibusdam sciolis Opii usus intra corpus formidetur, cum Laudanum Opiatum ab omnibus venenis & impuritatibus liberum sit, ut taceam præstantissima corrigentia admixta. Videatur etiam Primeros. de vulgi Error. in Medic. L. 4. c. 44. p. m. 209. Alii omni ætati & cuicunq; morbo prodesse contendunt, ut videre est apud Minsichtum & alios. Ex aut cum Opio, inquit Freit. c. 6. p. m. 53. producantur & comparantur Pharmaca, adversus omnes totius corporis morbos & symptomata. Et p. m. 55. Medicamenta Opiata ad omnis generis morbos usurpantur. Alii contra non omni ætati & cuicunq; affectui convenire docent; Panaceam, ait Senn. L. 6. pract. part. 7. c. 1. p. m. 297. in medicamentis Opiatis facere velle, & jactare Laudanū, quocunq; etiam modo præparatum, omni ætati & cuiq; morbo convenire, Empirici potius est quam rationalis medici. Alii denique tantum externum ejus usum approbant, internum reijciunt.

§. 2. Ego tertiam amplector sententiam, & tam internè quam externè adhibenda esse opiat a volo, non tamen omni ætati, nec omni tempore, nec in quocunq; affectu, & magna cū circumspectione. Cum insignis sit tam egrotantium quam circumstantiarum diversitas. Vide fusius hac omnia tractantem Cl. Senn. Freit. Dœring. Winkl. Hartm. & alios.

Et hæc sunt quæ hac vice de Opio pro tenuitate ingenij mei proponere volui, debui, quæ ut à Lectore gratiosissimo æqui boniq; consulantur, humillimè rogo. In materia namq; tam ardua, in qua hætenus multi magni desudarunt viri,

*Quod si digna tua minus est mea pagina laude,
At voluisse sat est.*

T A N T V M.